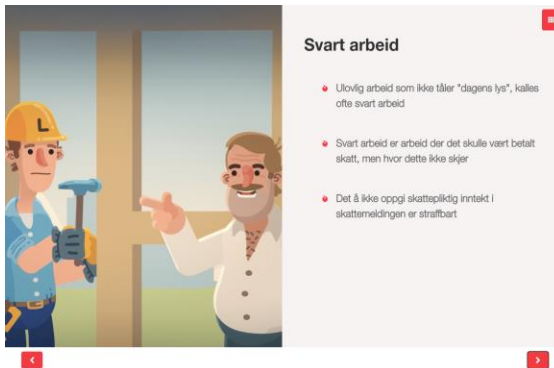

Kapittel 7: Svart arbeid

Tema i kapittel 7 er svart arbeid og hvilke konsekvenser urettferdig konkurranse kan få både for den seriøse bedriften, kunden som kjøper svarte tjenester og den som jobber svart.

Kapittelet inneholder en film og flere interaktive spørsmål knyttet til innholdet i filmen.

Lysbilde 34

Lysbilde 35

Svart arbeid

Dette lysbildet definerer begrepet svart arbeid.

- Det er ulovlig arbeid som ikke tåler "dagens lys", kalles ofte svart arbeid
- Svart arbeid er arbeid der det skulle vært betalt skatt, men hvor dette ikke skjer
- Det å ikke oppgi skattepliktig inntekt i skattemeldingen er straffbart

Film: Svart eller hvitt?

Filmen handler om hvilke konsekvenser urettferdig konkurranse kan få.

- For den seriøse bedriften
- Kunden som kjøper svarte tjenester
- Den som jobber svart

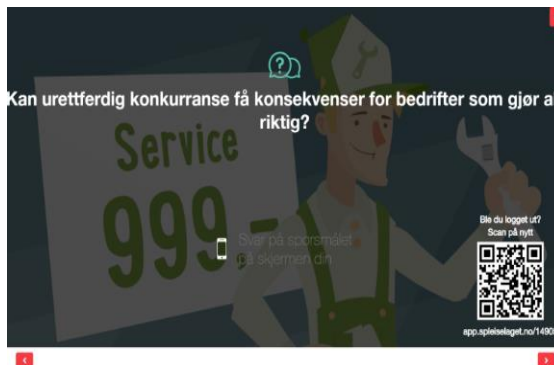
Kapittel 7: Svart arbeid

Lysbilde 36

Lysbilde 37

Lysbilde 38

Interaktivt spørsmål: Hvem er det mest urettferdig for?

Nå skal vi sende ut et spørsmål:

Hvem er det mest urettferdig for?

- Send ut spørsmålet ved å trykke på «**Start oppgave**»
- Be elevene om å svare på spørsmålet på mobil eller PC
- Klikk pil til høyre for å se neste lysbilde som besvarer spørsmålet

Elevenes svar: Hvem er det mest urettferdig for?

- Gå gjennom elevenes svar
  - Kommenter kort hva de har svart
  - Ofte synes de fleste at det er mest urettferdig for Håvard. Han har jo gjort alt riktig, og fulgt gjeldende regler
  - Hva med kunden, visste han at han kjøpte svarte tjenester?
- Spør for eksempel elevene om de vet om de handler hvitt? Hvordan kan de vite det?
- Få kvittering som viser at det er betalt mva
  - Var prisen usannsynlig billig?
  - Kanskje søke opp info om bedrifter og finne kunden anmeldelser

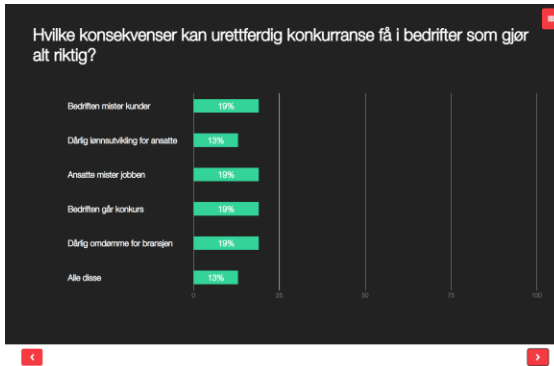
Interaktivt spørsmål: Kan urettferdig konkurranse få konsekvenser for bedrifter som gjør alt riktig?

Nå skal vi sende ut et nytt spørsmål:

Hvilke konsekvenser kan urettferdig konkurranse få for bedrifter som gjør alt riktig?

- Send ut spørsmålet ved å trykke på «**Start oppgave**»
- Be elevene om å svare på spørsmålet på mobil eller PC
- Klikk pil til høyre for å se neste lysbilde for å se elevenes svar

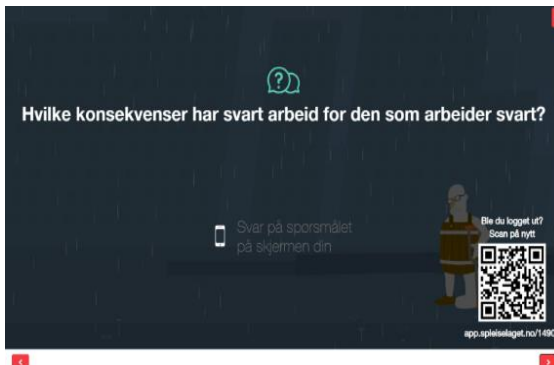
Kapittel 7: Svart arbeid

Lysbilde 39

Lysbilde 40

Lysbilde 41

Elevenes svar: Hvilke konsekvenser kan urettferdig konkurranse få for bedrifter som gjør alt riktig?

- Gå igjennom elevenes svar og reflekter litt over hva det vil si
- Alle svarene er mulige konsekvenser

Konsekvenser for kunden som kjøper svart

Dette lysbildet viser noen mulige konsekvenser for kunden som kjøper svart.

I tillegg viser lysbildet hva kunder kan gjøre for å unngå å handle svart.

Nettsiden handlehvitt.no gir nyttige tips til forbrukere.

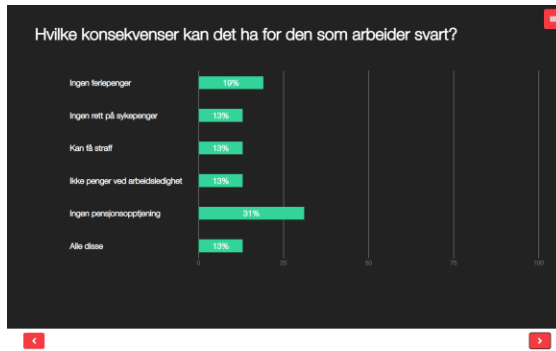
Interaktivt spørsmål: Hvilke konsekvenser kan det ha for den som arbeider svart?

Nå skal vi sende ut et nytt spørsmål:

Hvilke konsekvenser kan det ha for den som arbeider svart?

- Send ut spørsmålet ved å trykke på «**Start oppgave**»
- Be elevene om å svare på spørsmålet på mobil eller PC
- Klikk pil til høyre for å se neste lysbilde for å se elevenes svar

Kapittel 7: Svart arbeid

Lysbilde 42

Elevenes svar: Hvilke konsekvenser kan det ha for den som arbeider svart?

- Gå gjennom elevenes svar
- Alle svarene kan være konsekvenser for den som arbeider svart

Her kan dere reflektere litt over:

- Hva med sosial dumping - kan alle velge å jobbe seriøst?
- Hvordan kan noen bli utnyttet i arbeidslivet?

For å gå dypere inn i tema kan podcast-episoden «*Slaver i Norge*» anbefales.